

- Помилкове узгодження у прийменникових конструкціях, спричинене неправильним використанням прийменників (*по професії, справа по звинуваченню, заслуговувати уваги, робота по підготовці, згідно закону*).
- Неправильне утворення ступенів порівняння прикметників, калькованих з російської мови, зокрема аналітичних форм (*самий вільний, більш правильніший*).

Отже, у професійній діяльності юриста рівень грамотності мовлення надзвичайно важливий, оскільки юрист повинен бездоганно володіти всіма нормами мови і застосовувати їх в офіційно-діловій комунікації.

Список використаних джерел:

1. Дудик П. С. Стилїстика української мови. Навчальний посібник. Київ : Академія, 2005. 368 с.
2. Коць Т. А. До проблеми лексичної норми сучасної української літературної мови. *Мовознавство*. 2009. № 1. С. 70-75.

ЗАКОННІСТЬ ЯК ЕЛЕМЕНТ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА В КОНТЕКСТІ ПРАКТИКИ ЄСПЛ

Хемич Андрій Володимирович,

курсант 3-го курсу

Прикарпатського факультету

(м. Івано-Франківськ)

Національної академії внутрішніх справ

В Україні проголошується і діє принцип верховенства права, який є основоположною засадою у визначенні конституційного ладу держави. Його значення для правової держави визначальне, адже право – це прояв вищої справедливості і його панування в суспільстві перш за все вказує на пріоритетність прав і свобод людини. Верховенство права та законність є взаємопов'язаними в умовах демократичної держави, що підтверджується практикою Європейського суду з прав людини. Тому, вважаємо, що обрана нами тема є актуальною в світлі сучасності.

З розвитком та становленням України як соціальної, демократичної, незалежної та правової держави важливим і основоположним принципом забезпечення прав та свобод людини і громадянина є принцип верховенства права, який закріплений у статті 8 Конституції України, де сказано, що в Україні

визнається і діє принцип верховенства права [1]. Далі, в тій же статті Основного Закону, констатується, що Конституція має вищу юридичну силу в державі, а її норми є нормами прямої дії. Тобто, може скластися враження, що Конституція України пов'язує верховенство права виключно із вищою силою норм самої Конституції щодо всіх інших правових норм, які діють в суспільстві.

Панування права в суспільстві та державі є важливим моментом в здійсненні захисту прав і свобод людини. Право наділяє нас впевненістю щодо світлого майбутнього, регламентує рівність всіх громадян перед законом незалежно від соціального статусу, расової приналежності, віросповідання, релігійних уподобань, сімейного стану, статі тощо. Також воно ставить певні цілі на шляху досягнення зазначеної мети, а саме існування ефективного правосуддя, яке працюватиме на благо людей і буде основним способом захисту їх інтересів, а не жахаючим органом державного примусу.

Тому можемо сказати, що верховенство права слід розглядати як панування права в суспільстві, де державна влада здійснюється в межах закону, а суд, який є незалежним від інших органів державної влади, приймає законні і справедливі рішення, де пріоритет надається правам та інтересам особи; як прояв справедливості, гуманізму та добра; як явище, яке породжує демократію та стає основною передумовою створення правової держави.

Поняття законності як таке належить до групи фундаментальних категорій правової думки. Тут варто зазначити, що саме з цього розпочинають своє визначення законності Ю. Шемшученко та С. Бобровник, які пишуть: «Законність – це фундаментальна юридична категорія, комплексне юридично-правове явище, що відображає правовий характер організації суспільного життя, органічний зв'язок права і влади, права і держави». Уявлення про законність сформувалось ще за доби Античності [5, с. 83], коли у працях давньогрецьких мислителів було чітко сформульовано тезу про необхідність забезпечення функціонування суспільства і держави на правових началах.

Серед актуальних методологічних підходів стосовно дослідження законності необхідно згадати принаймні два. Відповідно до першого підходу, який запропонований автором дослідження у цій сфері Л. Мелех, принцип законності варто розглядати як основоположну ідею, яка визначає сутність і внутрішній зміст цього явища, його соціальну цінність і значимість. Як зазначає автор, в основі цього підходу лежить ідея розмежування принципів і вимог законності не тільки з погляду їх обсягу і ступеня деталізації можливих варіантів діяльності (поведінки) соціальних суб'єктів, а й спрямованості. Інший методологічний підхід до розгляду категорії законності, який вважається новелою у методології досліджень цього поняття, передбачає розгляд законності в якості елемента механізму правового регулювання в контексті внутрішньо системних взаємодій законності з

висвітленням ролі по відношенню до структурних елементів механізму, а також по відношенню до суспільних відносин, що виступають предметом правового регулювання [2, с. 26].

Тож можемо сказати, що на відміну від права, закон – це «офіційна форма загальнообов'язкового нормативного визнання чи невизнання об'єктивно зумовлених мір цієї свободи і рівності. За допомогою закону відбувається лише формулювання у вигляді норм законодавства, що вже склалися, чи таких, що явно складаються, форм і норм права (міри свободи). При цьому право в його співвідношенні з законом виступає як джерело, уособлення і критерій справедливості».

Можемо узагальнити, що право і закон співвідносяться як зміст і форма, але вони не завжди збігаються, бо існують випадки, коли зміст ширший і виходить за межі форми, тобто не все те, що прописано правом, дістає своє закріплення в законі. І навпаки, зміст може бути вужчим, адже не всі закони є правовими.

Таким чином, вважаємо законність складовим елементом верховенства права, реалізація якого без першого в умовах демократичної країни є неможливою. На підтвердження запропонованої думки, вважаємо за доцільне, навести рішення ЄСПЛ в якій прослідковується, що законність є невід'ємною частиною принципу верховенства права.

Так, у рішенні по справі «Полторацький проти України» від 29 квітня 2003 року, заява № 38812/97, п. 155 вказано, що насамперед Суд повинен розглянути, чи втручання було здійснене «відповідно до закону». Цей вираз насамперед вимагає, щоб відповідний захід мав певну підставу у національному законодавстві; він також стосується якості відповідного законодавства і вимагає, щоб воно було доступне відповідній особі, яка, крім того, зможе передбачити його наслідки для себе. До того ж це законодавство повинно відповідати принципу верховенства права [4]. У подальшому ця теза була використана також у рішенні від 10 грудня 2009 року у справі «Михайлюк та Петров проти України», заява № 11932/02.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28.06.1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Мінченко О. В. Теоретико-методологічні аспекти праворозуміння законності. Юридичний вісник. 2012. № 1 (22). С. 23 – 26.
3. Падалко Р. О. Верховенство права як основоположний принцип права. Дис...канд. юрид. наук. Київ, 2017. 195 с.
4. Справа «Полторацький проти України» (Заява № 38812/97). Європейський суд з прав людини. Четверта секція. Рішення. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_838

5. Тарахонич Т. І. Виникнення ідеї законності та перспективи її розвитку у громадянському суспільстві. Законність: теоретико-правові проблеми дослідження і впровадження. К.: Видавництво «Юстиніан», 2004. С. 83-100.

ФОРМИ Й МЕТОДИ КРИМІНАЛЬНО-ВИПРАВНОЇ ПОЛІТИКИ В ЗАХІДНИХ ОБЛАСТЯХ УРСР. ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

Солецький Марк Ігорович,
курсант 3-го курсу
Прикарпатського факультету
(м. Івано-Франківськ)
Національної академії внутрішніх справ

Становлення органів НКВС і КВС започаткували оперативно-чекістські групи (ОЧГ), що прибули у складі військових з'єднань Червоної армії. Їх завдання були визначені в директиві НКВС СРСР № 720 «Про організацію роботи у звільнених районах західних областей України і Білорусії» від 15 вересня 1939 р. та в наказі НКВС СРСР № 001124 «Про оперативно-чекістські заходи в Західній Україні» від 21 вересня 1939 р. і полягали у проведенні арештів «ворогів» радянської влади, організації тимчасових органів НКВС на місцях та нової тюремної системи.

Офіційне створення органів НКВС і Робітничо-селянської міліції (РСМ) в Західній Україні відбулося на підставі наказів НКВС СРСР «Про організацію органів НКВС Західної України» та «Про організацію територіальної і залізничної міліції Західної України та укомплектування її кадрами» від 6 листопада та 13 грудня 1939 р., згідно з якими було створено управління НКВС та РСМ у Львівській, Луцькій (згодом – Волинська), Станіславській, Тернопільській і Дрогобицькій областях.

Нова кримінально-виконавча система формувалася на підставі наказів НКВС СРСР: «Положення про тюрми НКВС СРСР для осіб, які перебувають під слідством» від 28 липня 1939 р., «Про оголошення штатів загальних в'язниць НКВС СРСР» від 25 грудня 1939 р. та ін. Наприкінці 1940 р. у Волинській, Львівській, Дрогобицькій, Ровенській, Станіславській, Тернопільській та Чернівецькій областях функціонувало 26 тюрем і дві внутрішні тюремні камери з лімітом на 7588 осіб та штатом обслуги на 1977 осіб. Однак, як правило, в усіх без винятку тюрмах перебувало у 2-3 рази більше арештованих від встановленого